

BFV länsinventering av kärlväxter – Nyhetsbrev 4/2010

Hittills under 2010 har 5180 observationer av kärlväxter i Västmanlands län lagts in i Artportalen, att jämföra med 3771 för motsvarande period 2009, en ökning med 37%! Två brasklappar är att fjolårets Ängsöinventering som gjordes av tre medlemmar i föreningen fortfarande saknas i Artportalen och att alla observationer från i år kanske inte är inlagda ännu. Du kan titta på kärlväxtobservationerna för i år genom att klicka på denna länk: [Kärlväxter i Västmanlands län 2010](#).

Titta gärna också på Atlaskarta för **landskapet** Västmanlands kärlväxter: [Atlaskarta kärlväxter Västmanlands landskap 2008-06-01 - 2010-12-31](#). Den ruta som har flest taxa i dagsläget är 11G4e i Surahammar, med flitige Tom Sävström som rutsansvarig. 372 taxa är funna sedan 1 juni 2008 och totalt anges 422 taxa när man klickar på rutan. Klickar man därefter på "Arter som saknas" får man upp en lista på arter som är funna i omgivande rutor, men inte i rutan 11G4e. Det ger en indikation på arter som det kan vara värda att ha i minnet och leta efter, speciellt om arterna är funna i flera av de omgivande rutorna. Exempel på sådana arter och som med stor säkerhet borde finnas i rutan 11G4e är kvickrot, ängskovall, skogskovall, odon, vattenmåra och ängsfryle.

Tabellen nedan visas fördelningen av antalet taxa i atlasrutorna. I länet finns 278 atlasrutor. 180 atlasrutor ligger helt inom länet och 98 atlasrutor delas med omgivande län och blir därmed mindre än 5x5 km.

Antal taxa fr.o.m. 1 juni 2008	Antal atlasrutor	Kommentar
400-	0	I merparten av atlasrutorna i Sörmland noterades minst 400 arter, undantaget skärgården och gränsen mot Närke i väster. Åtminstone på Mälarslätten borde det gälla i Västmanland också.
300-399	3	Två av dessa är inventerade gemensamt av BFV ifjol och i år
200-299	6	
100-199	16	
50-99	10	
0-49	243	

Bokade rutor

Antal inventerare ökar stadigt. Det är i dagsläget 16 personer som tillsammans bokat 32 atlasrutor. Dessutom har föreningen bokat två atlasrutor för gemensam inventering. Det aktuella bokningsläget hittar du på föreningens hemsida under "Inventering" – "Västmanland" – "Bokade rutor".

Kartor

Per Hedenbo nämner att han räknar med att Länsstyrelsen även framöver ska kunna förse inventerarna med en anpassad utskrift av fastighetskartan i skala 1:20 000 över aktuell ruta, med detaljerad topografisk information. Kartorna skrivs ut på laserskrivare och blir därmed mera fuktåligare än kartor som skrivs ut med bläckstråleskrivare. När man bokar en ny ruta förmedlas kartor via Einar Marklund. Om du saknar eller behöver nya kartor över din ruta kan du höra av dig till Einar.

Nya inventeringslistor

Einar har tagit fram ett set nya inventeringslistor, som finns att ladda ner på hemsidan. En ny variant är en lista i strikt bokstavsordning, med lite större stil. Personligen föredrar jag listor där arterna står släktvis. Det ger en påminnelse om vilka alternativa arter som skulle kunna vara aktuella. En sådan upptäckt gjorde jag häromdagen på Stora Hällgrund när jag hittade blommande frossört. På kryss-listan finns både toppfrossört och stor frossört. Toppfrossört är enligt Västmanlands flora funnen på öar i Mälaren, men tämligen sporadiskt över tiden. En spännande art att hålla utkik efter...

Gör egenkontroll av koordinater!

Om man använder GPS bör man alltid använda klippa och klistra i datorn för att undvika inläsningsfel för koordinaterna. Skriver man in koordinater för hand ökar risken för felskrivningar.

Här är ett tips som jag själv brukar använda för att se om koordinaterna för mina observationer verkar rimliga. Denna kontroll är lätt att göra och tar bara några minuter. När jag lagt in alla observationer för dagen går jag till "Visa fynd" och "Övriga inställningar". Där kryssar jag i rutan "Mina obsar" (man måste vara inloggad på Artportalen för att se denna valmöjlighet). Sedan går jag till "Period" och väljer datum. Om man lägger in observationer samma dag som de är gjorda behöver man bara klicka på "Uppdatera" i Period-fönstret, annars måste man först välja datum innan man klickar på "Uppdatera". Därefter går jag till "Presentera fynd" och väljer "Google map". Man får då en karta med röda prickar för observationerna. På denna karta är det lätt att se om några prickar hamnat helt fel. Genom att klicka på en röd prick på kartan kan man se vissa detaljer om observationen och i det fönster som då visas kan man klicka på ikonen till höger om artnamnet för att se all information för observationen. Om man på kartan väljer "Satellit" och zoomar in med hjälp av reglaget till vänster på kartan kan man mera i detalj se var observationerna hamnat på kartan. Det är bra om alla inventerare gör en egenkontroll av koordinaterna, eftersom det kan vara väldigt svårt för andra personer att genomskåda koordinatfel.

Vattenväxter – augusti bra tid

Augusti är en perfekt månad för vattenväxter, som ofta blir försummade eftersom det kan vara mer eller mindre knepigt att ta sig runt en sjö eller att komma ut till öar. Om det finns båtar vid sjön kanske du kan fråga om du får låna en båt för en tur, det brukar gå bra.

Ett alternativ är en promenad längs stranden iklädd badshorts och sandaler så att man obehindrat kan vada ut i vattnet vid behov. Stränder är för övrigt spännande miljöer, som är mycket artrika och där alla möjliga arter kan dyka upp tillfälligt.

En del lurigheter finns bland vattenväxterna. En sådan är släktet bläddror *Utricularia*. En art att hålla utkik efter är sydbläddra *Utricularia australis*. I Sörmland påträffades den på 12 lokaler, men anges som förbisedd på grund av förväxling med vattenbläddra *Utricularia vulgaris*. Även i Västmanlands flora anges sydbläddra som förbisedd av samma orsak. För att säkert särskilja dessa arter måste man ha blommande plantor och det är tyvärr långt ifrån alltid man hittar blommor när man är på plats. Fynd utan blommor bör därför anges som vattenbläddra? (sätt X i kolumnen osäker bestämning) eller som Sydbläddra/vattenbläddra. Om man anger art för dessa bläddror bör man ange "Blomning" i kolumnen "Stadium" och i kommentarsfältet skriva om blommans utseende (se teckningar i Den Nordiska Floran), annars går det vid en senare kvalitetskontroll inte att avgöra om artbestämningen är korrekt. Ett foto är förstås ett utmärkt belegg, för fynd av sydbläddra bör foto vara obligatoriskt eftersom det är oklart om det finns några säkra fynd i Västmanland av sydbläddra.

Litteratur

Här är ett axplock av de litteraturkällor jag brukar använda. Ofta kan man behöva konsultera flera olika källor. Meddela gärna om du har någon favorit som saknas nedan!

- När det gäller Den nya Nordiska floran med sina fantastiska bilder bör man ha den senaste (andra) upplagan, där en hel del kompletteringar har gjorts jämfört med den första. En brist är att bestämningstabeller saknas.
- Krok Almquist Svensk Flora (28:e upplagan, 2001) är lite knapphändig och med svagare bilder än Den nya Nordiska floran. Dess största fördelar är vikten, som gör att man orkar bära den med sig i fält..., och att den har bestämningstabeller.
- Den virtuella floran, <http://linnaeus.nrm.se/flora/>, tittar jag i rätt ofta. Sitter man vid datorn är det en mycket lättillgänglig källa.
- En nutida florabibel är Flora Nordica, det finns två band (1 och 2) och en allmän volym. Ett tredje (band 6) kommer under 2010 och kan beställas på Svenska Botaniska Föreningens hemsida. Vad som kommer att hända med övriga 11 planerade volymer är oklart. Eftersom den är engelskspråkig är den lite "svårare", men å andra sidan finns här allt som är värt att veta i bestämningssväg om de beskrivna arterna.
- En föregångare till Flora Nordica var Nils Hylanders Nordisk kärlväxtflora som trots närmare 60 år på nacken har mycket att tillföra, det utkom dock bara två delar. Men viktigt nog finns gräs, halvgräs och Salix med.
- Vilda och förvildade träd och buskar i Sverige – en fältflora av Dag Ekholm, Thomas Karlsson och Ebba Werner kan vara till nytta ibland. Speciellt om man inventerar mistlar och vill veta vilket värdträd det är frågan om.
- Malmgrens Västmanlands flora är förstås en given utgångspunkt för att bedöma vad som är rimligt för länet. Det mesta av inventeringen gjordes dock under 1970-talet och boken är 28 år gammal vilket gör att nyare kunskap av naturliga skäl saknas.
- Sörmlands flora är en källa jag ofta använder. Den har en modern taxonomi (utgiven 2001) och med dess biotopbeskrivningar ger den en vink om vad som är att förvänta åtminstone i de Mälarnära delarna av Västmanlands län.
- Till hösten kommer Upplands flora. Den kommer att vara av intresse även för oss i Västmanland. Upplands flora kan beställas för 320 kr + frakt. Beställningar skickas till Upplands Botaniska Förening, c/o Avd. för växtekologi (EBC), Norbyvägen 18d, 752 36 Uppsala
- Artportalen. Genom att använda "Visa fynd" kan se vad som påträffats i när och fjärran. Dock får man ha i minnet att de flesta uppgifter saknar kvalitetsgranskning och att man därför inte kan lita helt och fullt på alla uppgifter.

Sponsorer?

Föreningen har beslutat att använda den befintliga databasen i Artportalen. Stora fördelar med detta är att alla gjorda växtobservationer omedelbart blir tillgängliga för alla användare och att vi slipper administrera en egen databas. Användarna av Artportalen består av kommuner, länsstyrelser, skogsvårdsstyrelsen, skogsbolag, markägare, privatpersoner etc. En nackdel för oss är att allt användande är gratis och att föreningen inte får någon ersättning från användarna.

Ett önskemål vore att föreningen skulle kunna ersätta de utlägg inventerarna har för resor etc. i samband med länsinventeringen. För att göra detta möjligt behöver föreningen mera inkomster än dagens medlemsavgifter. Vi gjorde en ansökan till Sparbanksstiftelsen Nya i våras men vi fick avslag på vår ansökan, konkurrensen var hård. Vi kommer att göra en ny ansökan till Sparbanksstiftelsen Nya till hösten.

Om du har tips om tänkbara finansieringskällor för vår verksamhet tar vi tacksamt emot dessa tips.

/Hälsningar

Bengt Stridh, Gäddeholm 73, 725 97 Västerås

021-522 58, 070-532 30 67 (mobil)

stridh.bengt@telia.com

Vice ordförande i BFV, <http://www.sbf.c.se/bfv/>